

A A N B E V E L I N G Nr. 23

AANBEVELING AAN DE PARITAIRE COMITES OVER DE INVOERING VAN
SPECIFIEKE CRITERIA OM DE AARD VAN EEN ARBEIDSRELATIE
IN SOMMIGE RISICOSECTOREN OF ANDERE
SECTOREN TE BEPALEN

30.10.2012

2.583-2

**AANBEVELING NR. 23 AAN DE PARITAIRE COMITÉS OVER DE
INVOERING VAN SPECIFIEKE CRITERIA OM DE AARD VAN EEN ARBEIDS-
RELATIE IN SOMMIGE RISICOSECTOREN OF ANDERE SECTOREN TE BEPALEN**

De Raad merkt op dat deze aanbeveling tot doel heeft de paritaire comités te informeren over de procedure die op sectorniveau gevolgd moet worden voor de invoering van specifieke criteria van economische afhankelijkheid ter aanvulling van het weerlegbaar vermoeden van het al dan niet bestaan van een band van ondergeschiktheid, ingesteld door de programmawet (I) van 27 december 2006, wat de aard van de arbeidsrelaties betreft, alsook voor de vaststelling van specifieke criteria van socio-economische afhankelijkheid ter aanvulling van de algemene criteria zonder dat die specifieke criteria aan een vermoeden zijn gekoppeld.

I. INLEIDING

De Raad merkt hij op dat hij op 27 juni 2012 het eenparige advies nr. 1.805 heeft uitgebracht over een voorontwerp van wet tot wijziging van titel XIII van de programmawet (I) van 27 december 2006, wat de aard van de arbeidsrelaties betreft.

De wijzigingswet van 25 augustus 2012 is verschenen in het Belgisch Staatsblad van 11 september 2012.

Ter uitvoering van die wet heeft de minister van Werk aan de Nationale Arbeidsraad twee adviesaanvragen gericht om de procedure bepaald in de artikelen 337 en volgende van de genoemde programmawet uit te voeren.

De programmawet voorziet voortaan in de mogelijkheid om per sector, per beroep, per beroepscategorie of per activiteit criteria van economische afhankelijkheid in te voeren. Die criteria zijn gekoppeld aan een weerlegbaar vermoeden van het al dan niet bestaan van een band van ondergeschiktheid, zoals bepaald in de genoemde programmawet.

Het weerlegbaar vermoeden en de specifieke criteria die eraan zijn gekoppeld, moeten de contractpartijen en de betrokken overheidsinstellingen toelaten om de aard van de arbeidsrelatie tussen de partijen beter te beoordelen en te kwalificeren.

De lijst van die bijzondere criteria moet op 1 januari 2013 in werking treden.

De twee aan de Raad gerichte adviesaanvragen betreffen de vaststelling van specifieke criteria voor het vervoer van goederen en personen voor rekening van derden en voor werk in onroerende staat. Bij die adviesaanvragen zijn twee lijsten gevoegd van de FOD WASO waarin de paritaire comités op wie die specifieke procedure betrekking kan hebben, worden opgesteld.

II. NIEUWE PROCEDURE INGESTELD DOOR DE PROGRAMMAWET (I) VAN 27 DECEMBER 2006

De Raad herinnert de paritaire comités eraan dat de wet van 25 augustus 2012 een nieuwe procedure in de voornoemde programmawet (I) heeft ingesteld zodat per sector, per beroep, per beroepscategorie of per activiteit criteria van economische afhankelijkheid ingevoerd kunnen worden.

Voor bepaalde activiteiten waar het risico op schijnzelfstandigheid/schijnwerknemerschap vooral in het licht werd gesteld, werd in artikel 337/2 van de genoemde programmawet een weerlegbaar vermoeden van het al dan niet bestaan van een band van ondergeschiktheid ingesteld.

De Raad wijst er in dat verband op dat de activiteiten die volgens de wet een risico op schijnzelfstandigheid/schijnwerknemerschap inhouden, worden opgesomd in artikel 337/1 van de programmawet en dat het gaat over werk in onroerende staat, bewakings- of toezichtsdiensten voor rekening van derden, vervoer van goederen of personen voor rekening van derden, met uitzondering van de ambulancediensten en het vervoer van personen met een handicap, en activiteiten die vallen onder het toepassingsgebied van het paritair comité voor de schoonmaak, die niet in het werk in onroerende staat zijn begrepen.

Dat weerlegbaar vermoeden baseert zich op dit ogenblik op een aantal specifieke criteria die al in de wet zijn bepaald. Die criteria kunnen evenwel bij koninklijk besluit worden aangevuld of vervangen naargelang het specifieke karakter van de sector, na eensluidend advies van het directiecomité van het federaal aansturingsbureau van de Sociale Inlichtingen- en Opsporingsdienst (SIOD), van de bevoegde paritaire comités of (sub)comités of de Nationale Arbeidsraad wanneer verschillende paritaire comités bevoegd zijn, en van de Hoge Raad voor de Zelfstandigen en de KMO.

Hij herinnert eraan dat die specifieke criteria aangepast of vervangen kunnen worden en kunnen gelden voor een of meer sectoren, maar ook voor een of meer beroepen, een of meer categorieën van beroepen of een of meer beroepsactiviteiten.

In dat verband verduidelijkt hij nog dat artikel 337/2, § 3 van de genoemde programmawet bepaalt dat die criteria elementen dienen te bevatten die verband houden met een socio-economische afhankelijkheid of juridische ondergeschiktheid.

De vaststelling van specifieke criteria binnen het paritair comité kan gebeuren op zijn eigen initiatief of op verzoek van de ministers van Werk, Sociale Zaken of Middenstand.

De programmawet bepaalt dat die organen hun advies moeten verstrekken binnen vier maanden nadat het verzoek werd gedaan en dat, indien binnen de gestelde termijn geen eensluidend en eenparig advies werd verstrekt, de Koning slechts bij een koninklijk besluit vastgesteld na overleg in de ministerraad specifieke criteria kan bepalen.

De Raad wijst er verder op dat krachtens artikel 334 van de genoemde programmawet de paritaire comités die volgens de programmawet niet worden geacht een bijzonder risico op schijnzelfstandigheid/schijnwerknemerschap in te houden, eveneens indien zij het wenselijk vinden, specifieke criteria moeten vaststellen ter aanvulling van de in de wet bepaalde algemene criteria, en dit volgens dezelfde beginselen als hierboven voor de risicosectoren is bepaald.

III. ROL VAN DE SECTOREN EN DE PARITAIRE COMITÉS

De Raad wijst erop dat hij in het eenparige advies nr. 1.805, dat hij heeft uitgebracht over de procedure voor de vaststelling van specifieke criteria voor het weerlegbaar vermoeden, heeft gepleit voor de ontwikkeling van een sectorale aanpak en van oordeel was dat de sectoren het best op de hoogte zijn van de realiteit op het terrein en bijgevolg het best geplaatst zijn om specifieke criteria uit te werken die eigen zijn aan de betrokken sector of aan beroepen die in de sector worden uitgeoefend.

De Raad is voorts van oordeel dat de betrokken paritaire comités meer voeling hebben met de realiteit van de sector en dus specifieke criteria kunnen vaststellen die meer op de praktijk gericht zijn en praktisch toepasbaar zijn; dat kan de effectiviteit van de maatregel alleen maar ten goede komen.

Voor de activiteiten die door de wet met een bijzonder risico op schijnzelfstandigheid/schijnwerknemerschap worden aangemerkt, heeft de Raad, naast de desbetreffende adviesaanvraag, van de FOD WASO twee lijsten gekregen van paritaire comités waarover het zou kunnen gaan voor de vaststelling van specifieke criteria voor het weerlegbaar vermoeden voor werk in onroerende staat of vervoer van goederen en personen voor rekening van derden. Uit die twee lijsten (zie bijlage bij deze aanbeveling) blijkt dat het om een groot aantal paritaire comités gaat.

In het verlengde van dat advies en voor een efficiëntere bestrijding van het fenomeen van schijnzelfstandigheid/schijnwerknemerschap, zoals door de voornoemde programmawet wordt beoogd, verzoekt hij de paritaire comités die zijn opgenomen in de lijst van de FOD WASO, eerst na te gaan of een aantal van hun activiteiten onder het toepassingsgebied vallen van de activiteiten vermeld in artikel 337/1, § 1, 1° en 3° van de genoemde programmawet en, indien dat het geval is, vervolgens te beslissen de lijst van specifieke criteria opgenomen in artikel 337/2 van de voornoemde programmawet, al dan niet aan te passen of te vervangen, waarbij vooraf moet worden bepaald op welke activiteit(en) of beroep(en) die specifieke criteria van toepassing zullen zijn.

Voor de activiteiten die volgens de wet niet worden geacht een bijzonder risico op schijnzelfstandigheid in te houden, verzoekt de Raad de paritaire comités eveneens om, indien ze het wenselijk achten, specifieke criteria vast te stellen ter aanvulling van de in de wet bepaalde algemene criteria, en dit krachtens artikel 334 van de voornoemde programmawet.

In elk geval is het volgens de Raad belangrijk dat elk paritair comité desgewenst gebruik kan maken van zijn bij wet toegekende bevoegdheid om specifieke criteria vast te stellen voor de activiteiten die onder zijn bevoegdheidsgebied vallen.

Hoewel de programmawet bepaalt dat de Nationale Arbeidsraad bevoegd is wanneer het om verschillende paritaire comités gaat en omdat identieke activiteiten onder het bevoegdheidsgebied van meerdere paritaire comités kunnen vallen, is de Raad van oordeel dat hij, gezien de eigenheid van elke sector, zich niet kan uitspreken over de vraag of die lijst overeenstemt met de realiteit.

Hij vindt dan ook dat de paritaire comités het best in staat zijn om na te gaan of het wenselijk is specifieke criteria van economische afhankelijkheid vast te stellen en, zo ja, zo snel mogelijk een lijst met specifieke criteria voor die vooraf bepaalde activiteiten op te maken.

Er moet evenwel vermeden worden dat verschillende lijsten met specifieke criteria van toepassing zouden zijn op eenzelfde activiteit of eenzelfde beroep. Het zou dan ook wenselijk zijn dat de voorzitters van de paritaire comités met elkaar overleggen wanneer dezelfde activiteiten of beroepen onder het bevoegdheidsgebied van verschillende paritaire comités vallen, teneinde zich tegen elk risico op eventuele rechtsonzekerheid te wapenen.

Ten slotte vestigt hij de aandacht van de paritaire comités die volgens de wet worden geacht deel uit te maken van risicosectoren vanwege de activiteiten die erin worden uitgeoefend, op het feit dat, indien zij geen lijst met specifieke criteria opstellen, het in de voornoemde programmawet ingestelde weerlegbaar vermoeden als ook de daaraan verbonden specifieke criteria die nu al in de programmawet zijn bepaald, van toepassing zullen zijn.

Voor de andere paritaire comités, indien ze geen lijst met specifieke criteria opstellen krachtens artikel 334 van de voornoemde programmawet, zullen alleen de algemene criteria bepaald in artikel 333 van de genoemde wet van toepassing zijn om de aard van een arbeidsrelatie te bepalen.

IV. TERMIJN VOOR DE VASTSTELLING VAN SPECIFIEKE CRITERIA

De Raad wijst erop dat de paritaire comités over een termijn van 4 maanden beschikken om zich uit te spreken over de vaststelling van specifieke criteria in de sectoren waar een risico op schijnzelfstandigheid/schijnwerknemerschap vooral in het licht werd gesteld, en dat de lijst van die specifieke criteria op 1 januari 2013 in werking moet treden.

In dat verband wijst hij de betrokken paritaire comités erop dat de minister van Werk in haar adviesaanvraag heeft aangedrongen op een advies van de Nationale Arbeidsraad tegen eind oktober om eventueel een koninklijk besluit met nieuwe criteria te kunnen vaststellen, dat nog aan de Raad van State moet worden voorgelegd en eventueel door de ministerraad moet worden besproken.

Hij drukt dan ook de wens uit dat de betrokken paritaire comités zich snel zouden uitspreken, gezien die strakke deadline.

De Raad wijst er in dat verband op dat hij naast deze aanbeveling het eenparige advies nr. 1.821 heeft uitgebracht waarin hij algemene opmerkingen maakt, meer bepaald over de onrealistische termijn die voor de vaststelling van die specifieke criteria is bepaald.

In dat advies nr. 1.821 dringt hij erop aan dat de paritaire comités die door de wet worden geacht deel uit te maken van de risicosectoren vanwege de activiteiten die erin worden uitgeoefend, toch kunnen beschikken over de in de voornoemde programmawet vastgestelde termijn van vier maanden, om zich met kennis van zaken te kunnen uitspreken aangezien sommige paritaire comités al bezig zijn met die oefening.

V. COÖRDINERENDE ROL VAN DE NATIONALE ARBEIDSRAAD

In het verlengde van zijn eenparig advies nr. 1.805, waarin hij pleit voor een sectorale aanpak, en ter wille van de samenhang verzoekt de Raad de paritaire comités om aan hem en aan de Hoge Raad voor de Zelfstandigen en de KMO een afschrift van hun eventuele advies te bezorgen.

Aangezien meerdere paritaire comités betrokken zijn bij de vaststelling van specifieke criteria voor het vervoer van goederen en personen voor rekening van derden en het werk in onroerende staat, is de Raad bereid eventueel als bemiddelaar te fungeren indien blijkt dat de verschillende paritaire comités die zich moeten uitspreken het niet eens zijn over de keuze van de criteria.

BIJLAGEN

Beleidscel van de Minister van Werk

De heer Paul Windey
Voorzitter
Nationale Arbeidsraad
Blijde Inkomstlaan 17
1040 Brussel

C.N.T.
03.10.2012
N° 96.415

Uw bericht van:

Uw kenmerk:

Ons kenmerk:
Beleidscel/4627/BL

Brussel,

01 OKT. 2012

Betreft: Onderscheid tussen werknemer en zelfstandige – criteria werken vervoer van goederen en personen voor rekening van derden

Geachte voorzitter,

De wet tot wijziging van Titel XIII van de programmawet (I) van 27 december 2006, wat de aard van de arbeidsrelaties betreft, is op 11 september gepubliceerd in het Belgisch Staatsblad.

In uitvoering van het regeerakkoord voorziet deze wet in de mogelijkheid om per sector, per beroep, per beroeps categorie of per activiteit criteria van economische afhankelijkheid in te voeren. Deze criteria kunnen gekoppeld worden aan een weerlegbaar vermoeden.

De criteria en het weerlegbaar vermoeden moeten de contractspartijen en de betrokken overheidsinstellingen toelaten om de aard van de arbeidsrelatie tussen partijen beter te kunnen beoordelen en te kwalificeren.

Voor bepaalde activiteiten bepaalt de wet reeds criteria van economische afhankelijkheid die het weerlegbaar vermoeden activeren. Overeenkomstig artikel 337/2, § 3, van de voornoemde wet kunnen deze criteria bij koninklijk besluit aangevuld of vervangen worden in functie van de eigenheid van de sector.

Op basis van een analyse van de FOD Werkgelegenheid, Arbeid en Sociaal Overleg worden er in de volgende paritaire comités activiteiten uitgeoefend die onder het toepassingsgebied van de activiteiten bedoeld in artikel 337/1, § 1, 3° van de wet vallen:

- Het paritair comité nr. 111 voor de metaal-, machine- en elektrische bouw,
- Het paritair comité nr. 115 voor het glasbedrijf,
- Het paritair comité nr. 116 voor de scheikundige nijverheid,
- Het paritair comité nr. 117 voor de petroleumnijverheid- en de handel,
- Het paritair comité nr. 118 voor de voedingsnijverheid,

Eurostation II – Ernest Blerotstraat 1 – 1070 Brussel

Tel. 02 238 28 11 – fax 02 238 28 71

Uw contact persoon voor Beleidscel Werk: Ludo Beck

e-mail: ludo.beck@deconinck.belgium.be

Uw contact persoon voor Beleidscel Fraudebestrijding: Bart Ketels, Kristof Salomez

e-mail: kristof.salomez@crombez.fed.be – bart.ketels@crombez.fed.be

- Het paritair comité nr. 120 voor de textielnijverheid en het breiwerk,
- Het paritair comité nr. 124 voor het bouwbedrijf,
- Het paritair comité nr. 125 voor de houtnijverheid,
- Het paritair subcomité nr. 125.01 voor de bosontginningen,
- Het paritair comité nr. 126 voor de stoffering en de houtbewerking,
- Het paritair comité nr. 127 voor de handel in brandstoffen,
- het paritair comité nr. 140 voor het vervoer en de logistiek,
- Het paritair comité nr. 149 voor de sectoren die aan de metaal-, machine- en elektrische bouw verwant zijn,
- Het paritair comité nr. 207 voor de bedienden uit de scheikundige nijverheid,
- Het paritair comité nr. 211 voor de bedienden uit de petroleumnijverheid en -handel,
- het paritair comité nr. 226 voor de bedienden uit de internationale handel, het vervoer en de logistiek,
- Het paritair comité nr. 301 voor het havenbedrijf.

Aangezien er meerdere paritaire comités bevoegd zijn, wil ik u, conform de procedure voorzien in artikel 335, verzoeken om de sociale partners in de schoot van de Nationale Arbeidsraad te vragen hun advies te geven over:

- 1) Het overeenstemmen van de activiteiten die in de wet bedoeld werden met het overzicht van de bevoegde paritaire comités en
- 2) de aanpassing of vervanging van de in de wet opgesomde criteria ten einde de arbeidsrelaties voor die activiteiten adequater te kunnen beoordelen.

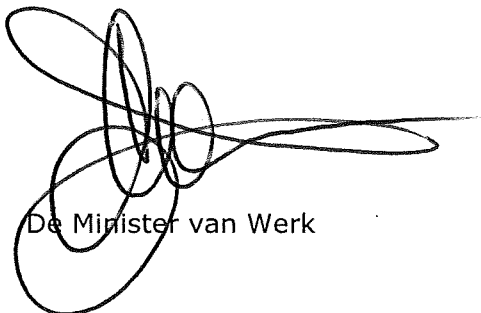
Zoals voorzien in het zelfde artikel, worden ook het Directiecomité van het Federaal aanstuuringsbureau van de SIOD en de Hoge Raad voor Zelfstandigen en KMO's om advies gevraagd.

Tot slot wens ik u en de sociale partners er nog attent op te maken dat de criteria die voorzien zijn in artikel 337/2 van de wet in werking treden op 1 januari 2013. Indien deze criteria onvoldoende aansluiten op de dagdagelijkse realiteit van de betrokken activiteiten of de sector, is het van belang dat het te nemen koninklijk besluit voor die datum in het Belgisch Staatsblad wordt gepubliceerd.

Rekening houdend met de procedure die het koninklijk besluit dient te volgen, te weten het advies van de Raad van State met termijn van één maand en een eventuele behandeling door de Ministerraad, zou ik de sociale partners willen verzoeken om hun advies te geven tegen eind oktober, ook al voorziet de wet dat ze hiervoor vier maanden de tijd hebben.

Met zeer bijzondere hoogachting.

Monica De Coninck,

De Minister van Werk

Beleidscel van de Minister van Werk

De heer Paul Windey
Voorzitter
Nationale Arbeidsraad
Blijde Inkomstlaan 17
1040 Brussel

Uw bericht van:

Uw kenmerk:

Ons kenmerk:
Beleidscel/4627/BL

Brussel,

01 OKT. 2012

Betreft: Onderscheid tussen werknemer en zelfstandige – criteria werken in onroerende staat

Geachte voorzitter,

De wet tot wijziging van Titel XIII van de programmawet (I) van 27 december 2006, wat de aard van de arbeidsrelaties betreft, is op 11 september gepubliceerd in het Belgisch Staatsblad.

In uitvoering van het regeerakkoord voorziet deze wet in de mogelijkheid om per sector, per beroep, per beroepscategorie of per activiteit criteria van economische afhankelijkheid in te voeren. Deze criteria kunnen gekoppeld worden aan een weerlegbaar vermoeden.

De criteria en het weerlegbaar vermoeden moeten de contractspartijen en de betrokken overheidsinstellingen toelaten om de aard van de arbeidsrelatie tussen partijen beter te kunnen beoordelen en te kwalificeren.

Voor bepaalde activiteiten bepaalt de wet reeds criteria van economische afhankelijkheid die het weerlegbaar vermoeden activeren. Overeenkomstig artikel 337/2, § 3, van de voornoemde wet kunnen deze criteria bij koninklijk besluit aangevuld of vervangen worden in functie van de eigenheid van de sector.

Op basis van een analyse van de FOD Werkgelegenheid, Arbeid en Sociaal Overleg worden er in de volgende paritaire comités activiteiten uitgeoefend die onder het toepassingsgebied van de activiteiten bedoeld in artikel 337/1, § 1, 1° van de wet:

- het aanvullend paritair comité nr. 100 voor de werklieden,
- het paritair comité nr. 111 voor de metaal-, machine- en elektronische bouw,
- het paritair comité nr. 121 voor de schoonmaak,
- het paritair comité nr. 124 voor het bouwbedrijf,
- het paritair comité nr. 126 voor de stoffering en de houtbewerking,

Eurostation II – Ernest Blerotstraat 1 – 1070 Brussel

Tel. 02 238 28 11 – fax 02 238 28 71

Uw contact persoon voor Beleidscel Werk: Ludo Beck

e-mail: ludo.beck@deconinck.belgium.be

Uw contact persoon voor Beleidscel Fraudebestrijding: Bart Ketels, Kristof Salomez

e-mail: kristof.salomez@crombez.fed.be – bart.ketels@crombez.fed.be

- het paritair comité nr. 132 voor de ondernemingen van technische land- en tuinbouwwerken,
- het paritair comité nr. 144 voor de landbouw,
- het paritair comité nr. 145 voor de tuinbouw,
- het paritair comité nr. 146 voor het bosbouwbedrijf,
- het paritair subcomité nr.149.01 voor de elektriciens, installatie en distributie,
- het paritair comité nr. 209 voor de bedienden der metaalfabrikatennijverheid en
- het aanvullend nationaal paritair comité nr. 218 voor de bedienden.

Aangezien er meerdere paritaire comités bevoegd zijn, wil ik u, conform de procedure voorzien in artikel 335, verzoeken om de sociale partners in de schoot van de Nationale Arbeidsraad te vragen hun advies te geven over:

- 1) Het overeenstemmen van de activiteiten die in de wet bedoeld werden met het overzicht van de bevoegde paritaire comités en
- 2) de aanpassing of vervanging van de in de wet opgesomde criteria ten einde de arbeidsrelaties voor die activiteiten adequater te kunnen beoordelen.

Zoals voorzien in het zelfde artikel, worden ook de SIOD en de Hoge Raad voor Zelfstandigen en KMO's om advies gevraagd.

Tot slot wens ik u en de sociale partners er nog attent op te maken dat de criteria die voorzien zijn in artikel 337/2 van de wet in werking treden op 1 januari 2013. Indien deze criteria onvoldoende aansluiten op de dagdagelijkse realiteit van de betrokken activiteiten of de sector, is het van belang dat het te nemen koninklijk besluit voor die datum in het Belgisch Staatsblad wordt gepubliceerd.

Rekening houdend met de procedure die het koninklijk besluit dient te volgen, te weten het advies van de Raad van State met termijn van één maand en een eventuele behandeling door de Ministerraad, zou ik de sociale partners willen verzoeken om hun advies te geven tegen eind oktober, ook al voorziet de wet dat ze hiervoor vier maanden de tijd hebben.

Met zeer bijzondere hoogachting.

Monica De Coninck,

De Minister van Werk